

Bruselj, 4.4.2019
COM(2019) 149 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

**Pregled izvajanja okoljske politike 2019:
Evropa, ki varuje svoje državljane in izboljšuje kakovost njihovega življenja**

{SWD(2019) 111 final} - {SWD(2019) 112 final} - {SWD(2019) 113 final} -
{SWD(2019) 114 final} - {SWD(2019) 115 final} - {SWD(2019) 116 final} -
{SWD(2019) 117 final} - {SWD(2019) 118 final} - {SWD(2019) 119 final} -
{SWD(2019) 120 final} - {SWD(2019) 121 final} - {SWD(2019) 122 final} -
{SWD(2019) 123 final} - {SWD(2019) 124 final} - {SWD(2019) 125 final} -
{SWD(2019) 126 final} - {SWD(2019) 127 final} - {SWD(2019) 128 final} -
{SWD(2019) 129 final} - {SWD(2019) 130 final} - {SWD(2019) 131 final} -
{SWD(2019) 132 final} - {SWD(2019) 133 final} - {SWD(2019) 134 final} -
{SWD(2019) 135 final} - {SWD(2019) 136 final} - {SWD(2019) 137 final} -
{SWD(2019) 138 final} - {SWD(2019) 139 final}

1. Vrzeli pri izvajanju okoljske politike Evropejce stanejo približno 55 milijard EUR letno

Izvajanje okoljske politike in prava EU je bistveno za zdravo okolje. Premostitev vrzeli med sprejeto odločitvijo in dejansko izvedbo je bistvena za zagotovitev dobrih okoljskih rezultatov za državljane, pa tudi za ohranitev enakih konkurenčnih pogojev za gospodarske subjekte ter ustvarjanje priložnosti za družbene in tehnološke inovacije in gospodarski razvoj. V novi študiji je ocenjeno, da znašajo skupni stroški, ki jih ima družba zaradi sedanjih vrzeli pri izvajanju okoljske politike, približno 55 milijard EUR letno¹.

Namen pregleda izvajanja okoljske politike je izboljšati izvajanje na področju okoljske politike in zakonodaje EU z opredelitvijo vzrokov za vrzeli pri izvajanju in obravnavanjem sistemskih ovir za vključevanje okoljskih vidikov v vse sektorje politike. V njem so predstavljeni glavni izzivi za vsako državo članico, pa tudi obstoječe dobre prakse in uspešna področja.

Prvi sveženj o pregledu izvajanja okoljske politike je bil sprejet februarja 2017². Od njegovega sprejetja so številne države članice organizirale nacionalne dialoge o pregledu izvajanja okoljske politike glede prednostnih tem, opredeljenih v njihovih poročilih. V številnih primerih so sodelovali regionalni in lokalni organi ter ključne zainteresirane strani. Poleg tega je bilo organiziranih več sektorskih dialogov. Kmalu po sprejetju prvega svežnja je bilo uvedeno orodje TAIEX-EIR Peer 2 Peer za olajšanje vzajemnega učenja med državami članicami, regijami in občinami o izboljšanju njihovih praks izvajanja³.

Ta sveženj vključuje to sporočilo, priloگو, v kateri so navedeni ključni prednostni ukrepi, referenčni dokument politike in 28 poročil za posamezne države, v katerih so opisani trenutno stanje v zvezi z izvajanjem glavnih področij in ciljev okoljskega pravilnika EU, pa tudi glavni izzivi in priložnosti za vsako državo članico.

Postopki za ugotavljanje kršitev so še naprej pomembno orodje za zagotavljanje pravilnega izvajanja pravnih obveznosti⁴, zato je pregled izvajanja okoljske politike, brez poseganja v izvršilne ukrepe Komisije na podlagi Pogodb, pod nadzorom Sodišča Evropske unije⁵. Pregled izvajanja okoljske politike omogoča izboljšanje skladnosti z okoljsko zakonodajo EU z obravnavanjem temeljnih vzrokov za slabo izvajanje in spodbujanjem učinkovitejše uporabe, če države članice hitro in odločno izvedejo vsaj prednostne ukrepe.

Sveženj, ki prikazuje stanje izvajanja okoljske politike, kakršno je bilo januarja 2019, je namenjen spodbujanju sodelovanja med javnimi organi in zainteresiranimi stranmi, da bi poiskali prilagojene rešitve za učinkovitejšo odpravo vrzeli pri izvajanju. Tudi poročila za posamezne države iz leta 2019 zajemajo več novih tem v primerjavi s poročili iz leta 2017, zlasti kot odziv na povratne informacije, prejete od držav članic, Evropskega parlamenta, Ekonomsko-socialnega odbora, Odbora regij in različnih zainteresiranih strani v prvem ciklu: podnebne spremembe, invazivne tujerodne vrste, industrijske emisije in kemikalije, pa tudi nove informacije. Kljub temu je struktura podobna kot pri poročilih v okviru pregleda izvajanja okoljske politike iz leta 2017.

¹ Družbi COWI in Eunomia, „Costs of not implementing EU environmental law“ (Stroški neizvajanja okoljske zakonodaje EU), 2019.

² COM(2017) 63.

³ TAIEX-EIR Peer to Peer.

⁴ COM(2016) 316.

⁵ Ugotovitve v zvezi s posameznimi državami članicami iz tega sporočila in njegovih prilog temeljijo na informacijah, ki so bile Komisiji na voljo pred datumom njegovega sprejetja in ne vplivajo na morebitne sodne postopke, ki bi jih Komisija lahko začela po tem datumu.

2. Stanje izvajanja: glavne prednostne naloge

2.1 Spreminjanje EU v krožno, z viri gospodarno, zeleno in konkurenčno nizkoogljično gospodarstvo

Prehod iz linearne v krožno gospodarstvo je priložnost za preoblikovanje našega gospodarstva in njegovo večjo trajnost, s preходом na model, kjer se izdelki, materiali in viri vzdržujejo in uporabljajo čim dlje. Ustrezno preprečevanje odpadkov in ravnanje z njimi je ključni element krožnega gospodarstva, saj pomaga preprečevati negativen vpliv odpadkov na okolje in zdravje ter usmerja k njihovi učinkoviti uporabi.

Komisija od leta 2017 nadaljuje izvajanje akcijskega načrta za krožno gospodarstvo⁶, ki je vključevalo objavo strategije EU za plastiko v krožnem gospodarstvu v okviru svežnja o krožnem gospodarstvu iz leta 2018⁷ in spremembe zakonodaje o odpadkih, ki sta jih sprejela zakonodajalca⁸. Komisija je sprejela tudi okvir za spremljanje krožnega gospodarstva⁹,



tj. novo orodje, ki bo oblikovalcem politike omogočilo opredelitev dobrih praks in prednostno razvrstitev področij, na katerih je potrebno nadaljnje ukrepanje. Oktobra 2018 je bilo objavljeno novo sporočilo o trajnostnem biogospodarstvu za Evropo¹⁰, namenjeno krepitvi povezav med gospodarstvom, družbo in okoljem. Predlog iz leta 2018 za zmanjšanje vpliva nekaterih vrst plastike na okolje¹¹ nadalje ponazarja skupna prizadevanja v EU za učinkovitejše reševanje okoljskih problemov, povezanih z zasnovo, proizvodnjo in odstranjevanjem plastike; njegovo izvajanje bo ocenjeno v naslednjih ciklih pregleda izvajanja okoljske politike.

Poleg tega je Komisija pred kratkim predlagala različne zahteve, ki bodo prispevale k podaljšanju življenjske dobe izdelkov¹². Organi za varstvo potrošnikov se vse bolj osredotočajo na vprašanje prezgodnje zastarelosti izdelkov. Komisija bo nadalje spremljala ta razvoj v okviru sodelovanja na področju varstva potrošnikov¹³.

Kar zadeva napredek, je prišlo do nekaterih izboljšav pri izpolnjevanju zahtev EU glede ravnanja z odpadki. Na ravni EU so se stopnje recikliranja s 43,7 % leta 2014 povečale na 46,4 % leta 2017, količina odloženih komunalnih odpadkov pa se je med letoma 2013 in 2017 zmanjšala za 20,6 %¹⁴. Vendar se stanje med državami članicami zelo razlikuje. Obveznosti glede ravnanja z odpadki še vedno niso v celoti izpolnjene, z velikimi razlikami v učinkovitosti v EU.

Za države, pri katerih obstaja tveganje, da do leta 2020 ne bodo dosegle svojih ciljev za pripravo na ponovno uporabo/recikliranje komunalnih odpadkov, je Komisija predstavila poročila za zgodnje opozarjanje¹⁵ z načrti za ukrepanje, da bi nadoknadile zaostanek glede na zakonodajo EU o odpadkih.

⁶ COM(2015) 614.

⁷ COM(2018) 028.

⁸ Urad za publikacije Evropske unije, [Sveženj o odpadkih](#) (Uradni list Evropske unije, L 150, 14. junij 2018).

⁹ Evropska komisija, [Okvir za spremljanje krožnega gospodarstva](#).

¹⁰ COM(2018) 673.

¹¹ [Začasni medinstitucionalni sporazum z dne 19. decembra 2018](#).

¹² Med drugim, zahteve za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, ki podpirajo boljšo popravljivost, zagotavljanje koristnih informacij glede popravil in zagotavljanje rezervnih delov.

¹³ Komisija je v zvezi s tem oktobra 2018 organizirala delavnico z organi držav članic za varstvo potrošnikov o načrtovani/prezgodnji zastarelosti.

¹⁴ Evropska komisija, [Stopnja recikliranja komunalnih odpadkov](#).

¹⁵ COM(2018) 656.

Ugotovitve:

- *Na splošno se je okvir politike za krožno gospodarstvo od leta 2017 okrepil. Vendar bi moralo več držav članic¹⁶ bolje izvajati načela krožnega gospodarstva na različnih področjih, na primer glede prihranka vode in energije, preprečevanja odpadkov, recikliranja materialov, spodbujanja ponovne uporabe in popravil ter uporabe sekundarnih surovin.*
- *Nekatere države članice¹⁷ bi morale nadalje spodbujati ukrepe za učinkovito rabo virov; izboljšati učinkovitost na področju ekoloških inovacij; povečati ozaveščenost in spodbujati uporabo prostovoljnih instrumentov, kot sta sistem za podeljevanje znaka EU za okolje ter sistem za okoljsko ravnanje in presojo; okrepiti ukrepe v zvezi z recikliranjem in krožnostjo v sektorju MSP in/ali olajšati zelene naložbe ter dostop do financiranja.*
- *Preprečevanje odpadkov je še naprej pomemben izziv v vseh državah članicah, tudi tistih z visokimi stopnjami recikliranja. V šestih državah članicah je količina nastalih komunalnih odpadkov na prebivalca vsaj dvakrat večja od količine v državi z najnižjo stopnjo nastajanja odpadkov¹⁸. Poleg tega se je od leta 2014 povprečna proizvodnja komunalnih odpadkov v EU povečala: le devet držav članic je zmanjšalo svojo proizvodnjo na prebivalca v obdobju 2014–2016¹⁹.*
- *Glede na podatke, sporočene Komisiji, je le nekaj držav članic že doseglo cilj glede 50-odstotnega deleža recikliranja komunalnih odpadkov do leta 2020²⁰, za več držav članic pa je bilo ugotovljeno tveganje, da ga ne bodo dosegle²¹. Obstajajo možnosti za uvedbo ali izboljšanje politik, vključno z ekonomskimi instrumenti (npr. davki na odlaganje ter shemama razširjene odgovornosti proizvajalca ter „odvrzi in plačaj“), da bi se nadalje izvajala hierarhija ravnanja z odpadki ter povečala ekonomska privlačnost ponovne uporabe in recikliranja.*
- *Številne države članice²² morajo povečati učinkovitost ločenega zbiranja odpadkov, kar je osnovni pogoj za večjo količino in/ali boljšo kakovost recikliranja. Druga težava se nanaša na sežiganje odpadkov, ki jih je mogoče reciklirati, ali njihovo odlaganje na odlagališčih. Skoraj vse države članice se spodbuja k izvajanju novih ukrepov, namenjenih preusmerjanju odpadkov, ki jih je mogoče ponovno uporabiti in reciklirati, stran od sežiganja in odlaganja na odlagališčih, ter k izboljšanju in razširitvi sistemov ločenega zbiranja. Število odlagališč, ki niso skladna z zahtevami direktive o odlagališčih²³, še vedno vzbuja zaskrbljenost.*

Uspešne prakse:

Slovenija dokazuje, da je mogoče politike krožnega gospodarstva in izboljšanje ravnanja z odpadki izvesti v kratkih časovnih okvirih. Celovita strategija za krožnost je s pomočjo sredstev EU spodbudila ločeno zbiranje in recikliranje.

Danska je dober primer odprtega sodelovanja vzdolž vrednostnih verig in inovacij za spodbujanje krožnega gospodarstva. Odstotek MSP, ki ponujajo zelene izdelke ali storitve, je bistveno višji od

¹⁶ Avstrija, Bolgarija, Hrvaška, Ciper, Češka, Estonija, Nemčija, Grčija, Madžarska, Irska, Latvija, Malta, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška in Španija.

¹⁷ Avstrija, Ciper, Grčija, Madžarska, Italija, Malta, Nizozemska, Romunija in Slovaška.

¹⁸ Evropska komisija, [Komunalni odpadki, glede na postopke ravnanja z odpadki](#). Avstrija, Ciper, Danska, Nemčija, Luksemburg in Malta.

¹⁹ Belgija, Bolgarija, Danska, Francija, Nemčija, Luksemburg, Madžarska, Nizozemska in Španija.

²⁰ Avstrija, Belgija, Nemčija, Nizozemska in Slovenija.

²¹ Komisija je poročila za zgodnje opozarjanje predložila za Bolgarijo, Hrvaško, Ciper, Estonijo, Finsko, Grčijo, Madžarsko, Latvijo, Malto, Poljsko, Portugalsko, Romunijo, Slovaško in Španijo. Glej [COM\(2018\) 656](#).

²² Bolgarija, Hrvaška, Ciper, Češka, Estonija, Grčija, Finska, Francija, Madžarska, Irska, Italija, Litva, Latvija, Malta, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovenija, Slovaška, Španija in Združeno kraljestvo.

²³ [Direktiva 1999/31/ES](#).

povprečja EU.

Francija je leta 2018 sprejela ambiciozen načrt za krožno gospodarstvo²⁴ z ukrepi, katerih cilj je zmanjšati porabo virov za 30 % do leta 2030. Uvedla je ambiciozen cilj 100-odstotnega recikliranja plastike do leta 2025, z oceno, da bo ustvarjenih 300 000 novih zelenih delovnih mest.

²⁴ Francosko ministrstvo za ekološki in solidarni prehod, [Načrt za krožno gospodarstvo](#), 2018.

2.2. Podnebne spremembe in okolje

Številni ekosistemi in nekatere storitve, ki jih zagotavljajo, so se zaradi globalnega segrevanja²⁵ že spremenili in so zaradi spreminjajočih se podnebnih razmer še dodatno ogroženi.

Podnebni ukrepi so bistveni za reševanje številnih okoljskih izzivov, kot so med drugim onesnaževanje zraka, biotska raznovrstnost, voda ali invazivne vrste. Nasprotno pa lahko ukrepanje na številnih okoljskih področjih, med drugim v zvezi s kmetijstvom in rabo zemljišč, odpadki ali onesnaževanjem zraka, neposredno koristi podnebnju. Strateška dolgoročna vizija Komisije za uspešno, sodobno, konkurenčno in podnebno nevtravno gospodarstvo²⁶ potrjuje zavezo Evrope, da prevzame vodilno vlogo v globalnih podnebnih ukrepih, in predstavlja vizijo, na podlagi katere bi bilo mogoče do leta 2050 doseči ničelno stopnjo neto emisij toplogrednih plinov.

EU je leta 2018 sprejela zakonodajo, katere namen je zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v EU za vsaj 40 % do leta 2030 v primerjavi z ravnmi iz leta 1990²⁷. Okvir EU prvič zajema emisije in odvzeme zaradi rabe zemljišč. Poleg tega je postavil višje cilje glede energije iz obnovljivih virov in energijske učinkovitosti. Ko se bo dogovorjena zakonodaja EU v celoti izvajala, naj bi se do leta 2030 emisije v EU zmanjšale za približno 45 %.

Države članice so morale do konca leta 2018 predložiti svoje osnutke nacionalnih energetske in podnebne načrte ter pripraviti osnutke nacionalnih programov nadzora nad onesnaževanjem zraka in načrte za obračunavanje emisij toplogrednih plinov in odvzeme zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva. Ti načrti bi morali povečati skladnost med podnebnimi politikami, politikami o zraku in energetskimi politikami, zato bi lahko postali dobri primeri povezovanja sektorskih politik, kot so kmetijstvo-narava-voda in promet-zrak-zdravje, za obravnavo skupnih izzivov.

Cilj pristopa Komisije k prilagajanju podnebnim spremembam je prispevati k Evropi, odpornejši na podnebne spremembe, in sicer z boljšo pripravo in večjo sposobnostjo odzivanja na vplive podnebnih sprememb na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter ravni EU. Komisija je ocenila strategijo EU za prilagajanje iz leta 2013 ter predlagala področja, na katerih so potrebna večja prizadevanja za pripravo ranljivih regij in sektorjev²⁸. Da bi se preprečila nadaljnja škoda, so potrebne sinergije med prilagajanjem, trajnostnim razvojem in prizadevanji za zmanjšanje tveganja nesreč.

Države članice so na splošno dobro napredovale pri razvoju nacionalne strategije za prilagajanje in/ali pripravi nacionalnega načrta za prilagajanje. Ta napredek kaže, da je izhodišče za oblikovanje politik v zvezi s pripravo in prilagajanjem bistveno boljše kot leta 2013. Cilje glede prilagajanja je treba vključiti tudi v nacionalne energetske in podnebne načrte na podlagi okvira za upravljanje energetske unije²⁹.

Ugotovitve:

- *Na splošno je stopnja izvajanja podnebne zakonodaje po vsej EU dobra in zato je verjetno, da bodo cilji za leto 2020 izpolnjeni.*
- *Vse države članice so izpolnile svoje obveznosti v skladu z odločbo o porazdelitvi prizadevanj v obdobju 2013–2015. Nekatere države članice³⁰ morajo mobilizirati mehanizme prilagodljivosti, predvidene v zakonodaji, da bi izpolnile svoje sedanje obveznosti.*

²⁵ Poročilo Medvladnega foruma o podnebnih spremembah, [Posebno poročilo o globalnem segrevanju za 1,5 °C](#).

²⁶ [COM\(2018\) 773](#).

²⁷ [Direktiva \(EU\) 2018/410](#).

²⁸ [COM\(2018\) 738](#).

²⁹ [Uredba \(EU\) 2018/1999](#).

³⁰ Belgija, Finska, Nemčija, Irska, Malta in Poljska so imele leta 2016 emisije, višje od njihovih dodeljenih letnih emisij. Glede na predhodne podatke so imele Avstrija, Ciper, Estonija, Finska, Nemčija, Irska, Litva, Malta in Poljska leta 2017 emisije, višje od njihovih dodeljenih letnih emisij.

- Stopnja skladnosti z EU ETS je zelo visoka, saj obrati vsako leto pokrijejo približno 99 % svojih emisij s potrebnim številom pravic.
- Oktobra 2018 je petindvajset držav članic³¹ že imelo razvite nacionalne strategije za prilagajanje, ostale tri pa si nadalje prizadevajo za dokončanje svojih.
- Okrepiti je treba prizadevanja za prilagajanje v vsaki državi članici in na ravni EU, saj ustrezni ukrepi za preprečevanje in/ali zmanjšanje škode, ki jo lahko povzročijo podnebne spremembe, prinašajo pomembne gospodarske in socialne koristi.

Uspešne prakse:

Švedska na podlagi odločbe o porazdelitvi prizadevanj svojih dodeljenih emisij ni v celoti uporabila in je presežek dodeljenih letnih emisij preklicala, da bi izboljšala okoljsko celovitost sistema kot celote.

Strategija EU za Podonavje daje poseben poudarek na prilagajanje na skrajne vremenske pojave in predstavlja pomembno platformo za spodbujanje sodelovanja med **Avstrijo, Bolgarijo, Hrvaško, Češko, Nemčijo, Madžarsko, Romunijo in Slovaško** pri skupnem spremljanju in obvladovanju poplav³².

Poleg tega sta vzpostavljeni mednarodni konvenciji o Alpah³³ in Karpatih³⁴. Vzpostavljeno je tudi čezmejno sodelovanje z državami, ki niso članice EU, na področju biotske raznovrstnosti in prilagajanja v severni Evropi. Pobuda „Fennoscandia Green Belt“ (Zeleni pas Fenoskandije) podpira skupno sodelovanje na področju ohranjanja narave med **Finsko**, Norveško in Rusijo ter se med drugim osredotoča na grožnje za storitve ekosistemov zaradi podnebnih sprememb.

2.3. Varovanje, ohranjanje in izboljšanje naravnega kapitala

Edinstvena in bogata narava Evrope ima lastno vrednost ter je vir dragocenih virov in koristi za ljudi in gospodarstvo. EU je razvila celovit sistem pravil, ki zajemajo naravo, biotsko raznovrstnost ter varstvo tal in morja ter so ključnega pomena za izpolnitev glavnega cilja strategije za biotsko raznovrstnost do leta 2020³⁵, tj. zaustaviti izgubo biotske raznovrstnosti in ekosistemskih storitev ter jih obnoviti, kolikor je mogoče.

Za doseganje ugodnega stanja ohranjenosti zaščitene vrste in habitatov je potrebno popolno izvajanje direktiv o habitatih in pticah³⁶. Namen akcijskega načrta za naravo, ljudi in gospodarstvo³⁷ je hitro izboljšanje praktičnega izvajanja navedenih direktiv o naravi in pospešitev napredka pri uresničevanju cilja EU 2020 o zaustavitvi in obrnitvi trenda izgube biotske raznovrstnosti in ekosistemskih storitev³⁸. Države članice o napredku, doseženem v zvezi s tem, poročajo vsakih šest let, zato za ta cikel pregleda izvajanja okoljske politike niso na voljo nove informacije. Poročanje, ki se bo izvedlo pozneje leta 2019, bo izraženo v poročilu Komisije o stanju narave iz leta 2020.

Na splošno so nekatere pomembne vrzeli še vedno prisotne, vendar se omrežje Natura 2000 še vedno širi na morskih območjih, EU pa je že dosegla cilj iz Aičija za leto 2020 glede vključitve 10 % obalnih in morskih območij med zaščitena območja. Napredek je bil dosežen tudi pri sprejetju potrebnih ohranitvenih ukrepov, kot so načrti upravljanja območij, čeprav še vedno pokrivajo le 70 %

³¹ Vse države članice, razen Bolgarije, Hrvaške in Latvije.

³² Evropska komisija, [Makroregionalne strategije](#).

³³ Alpska konvencija, [spletišče](#).

³⁴ Karpatska konvencija, [spletišče](#).

³⁵ [COM\(2011\) 244](#).

³⁶ [Direktiva 92/43/EGS](#) in [Direktiva 2009/147/ES](#).

³⁷ [COM\(2017\) 198](#).

³⁸ [COM\(2011\) 244](#).

območij Natura 2000. Še vedno so potrebna velika prizadevanja za zagotovitev izvajanja – vključno s financiranjem – takih ukrepov na terenu in doseganja njihovih ciljev ohranjanja. To velja tudi za ukrepe v najbolj oddaljenih regijah ter v čezmorskih državah in ozemljih.

Vnos in širjenje invazivnih tujerodnih vrst vse bolj ogrožata biotsko raznovrstnost Evrope. Uredba o invazivnih tujerodnih vrstah določa vrsto ukrepov, ki jih je treba sprejeti po vsej EU v zvezi z vrstami, vključenimi v seznam invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo³⁹.

Razpoložljive informacije kažejo, da so morski in kopenski ekosistemi ter tla še naprej pod vplivom številnih obremenitev, ki segajo od neustreznih kmetijskih praks, opuščanja zemljišč, podnebnih sprememb, razvoja infrastrukture, širjenja mestnih območij ter onesnaževanja zraka, tal in vode do vse večjih obremenitev invazivnih tujerodnih vrst. Za obravnavanje tako širokega spektra obremenitev je med drugim potrebno učinkovito vključevanje ciljev biotske raznovrstnosti v druge politike, zlasti tiste, povezane s financiranjem, in spodbujanje dialoga med akterji.

Ugotovitve:

- *Precejšnje vrzeli pri izvajanju, izvrševanju, financiranju in vključevanju politike vplivajo na prizadevanja za zaščito evropskih ekosistemov. Izguba biotske raznovrstnosti se v EU nadaljuje, čeprav je bil dosežen določen napredek na lokalni ravni.*
- *Kljub določenemu napredku od leta 2017 v zvezi z dokončanjem in upravljanjem omrežja Natura 2000 mora večina držav članic⁴⁰ pospešiti prizadevanja za dokončanje svojih omrežij, zlasti v morskem okolju, ter dokončati proces določanja posebnih ohranitvenih območij ob hkratnem razvoju in izvajanju učinkovitejših ohranitvenih ukrepov. Nekatere države članice⁴¹ bi morale tudi razviti in spodbujati pametnejše in bolj racionalizirane pristope k izvajanju, da bi zagotovile skladnost. Potrebne so boljše zmogljivosti v nacionalnih upravah in ustrezno financiranje, da se prepreči slabšanje stanja in zagotovi dobro upravljanje območij Natura 2000⁴².*
- *Kartiranje ekosistemov in njihovih storitev se je od leta 2017 na splošno izboljšalo, vendar nekatere države članice⁴³ še vedno zaostajajo.*
- *Nekatere države članice⁴⁴ bi morale izboljšati varstvo gozdnih habitatov in habitatov na travniških s spodbudami za gozdarje in kmete v skladu z gozdarsko strategijo EU iz leta 2013⁴⁵. Trajnostno gospodarjenje z gozdovi in učinkovita uporaba biomase sta ključnega pomena za trajnostno rabo naravnih virov.*
- *Nekatere države članice⁴⁶ niso sprejele nacionalne zakonodaje za usklajitev z uredbo o invazivnih tujerodnih vrstah in/ali Komisiji niso pravočasno sporočile ukrepov za odstranitev⁴⁷.*
- *Nezadostni podatki, spremljanje in poročanje vplivajo na oceno ukrepov za varstvo morskih območij. Nekatere države⁴⁸ niso pravočasno poročale⁴⁹, številne druge⁵⁰ pa morajo izboljšati svoje programe sodelovanja in spremljanja.*

³⁹ Uredba (EU) št. 1143/2014.

⁴⁰ Avstrija, Belgija, Bolgarija, Hrvaška, Ciper, Češka, Danska, Estonija, Finska, Nemčija, Grčija, Madžarska, Irska, Italija, Litva, Latvija, Malta, Nizozemska, Poljska, Portugalska, Romunija, Španija, Slovaška, Slovenija, Švedska in Združeno kraljestvo.

⁴¹ Bolgarija, Ciper, Estonija, Grčija, Madžarska, Italija, Litva, Portugalska, Romunija in Slovenija.

⁴² Bolgarija, Hrvaška, Estonija, Francija, Grčija, Madžarska, Irska, Italija, Litva, Luksemburg, Malta, Romunija, Slovaška, Slovenija in Španija.

⁴³ Avstrija, Belgija, Češka, Danska, Estonija, Madžarska, Portugalska, Slovaška in Švedska.

⁴⁴ Finska, Litva, Latvija, Poljska, Slovaška in Švedska.

⁴⁵ COM(2013) 659.

⁴⁶ Avstrija, Belgija, Češka, Grčija, Irska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Švedska in Združeno kraljestvo.

⁴⁷ Češka, Danska, Nemčija, Grčija, Francija, Madžarska, Portugalska in Španija.

⁴⁸ Hrvaška, Danska, Estonija, Grčija, Litva, Romunija in Slovenija.

⁴⁹ Kot se zahteva na podlagi okvirne direktive o morski strategiji (Direktiva 2008/56/ES).

Uspešne prakse:

V **Romuniji** je projekt LIFE „Connect Carpathians“ (Povežimo Karpate)⁵¹ namenjen izboljšanju povezljivosti krajine znotraj ekoloških koridorjev območij Natura 2000 v zahodni Romuniji. Ta območja so območja, kjer se lahko značilne vrste, kot so medvedi in volkovi, premikajo brez tveganja, da bi jih lovili ali slučajno ubili. Projekt je dopolnjen z več dejavnostmi za izboljšanje upravne zmogljivosti, vključevanje lokalnih zainteresiranih strani in zagotavljanje zemljišč za razvoj povezovalnih koridorjev.

Ciper je ena od držav z naprednim izvajanjem uredbe EU o lesu. Država je kljub svoji majhnosti izvedla več pregledov domačih in tujih gospodarskih subjektov na področju lesarstva kot katera koli druga država članica. Vsi nacionalni gospodarski subjekti so se udeležili usposabljanja o svojih pravnih obveznostih, medtem ko so kazni, ki veljajo za kršitve, med najvišjimi v EU.

2.4. Zagotavljanje zdravja in kakovosti življenja državljanov

Kakovost zraka in hrup

Po zaslugi skupnih prizadevanj EU ter nacionalnih, regionalnih in lokalnih organov se je kakovost zraka v Evropi v zadnjih desetletjih izboljšala⁵². Bruto domači proizvod EU se je od leta 2000 povečal za 32 %, emisije glavnih onesnaževal zraka pa so se zmanjšale za 10 do 70 %, odvisno od onesnaževala. V zadnjih letih so se zmanjšale tudi koncentracije večine onesnaževal v zraku. Kljub temu je kakovost življenja državljanov v večini držav članic še naprej okrnjena, saj so koncentracije nekaterih onesnaževal zraka višje od standardov EU o kakovosti zraka. Stanje je še posebej resno na mestnih območjih, kjer živi večina Evropejcev.

Komisija je leta 2018 predložila sporočilo „Evropa, ki varuje: čist zrak za vse“, v katerem so predstavljeni ukrepi, ki so državam članicam na voljo za pomoč pri boju proti onesnaževanju zraka in začetek nacionalnih dialogov o čistem zraku na višji ravni⁵³. Trenutno poteka preverjanje ustreznosti dveh direktiv EU o kakovosti zunanjega zraka, v okviru katerega se ocenjujejo njuna ustreznost, uspešnost, učinkovitost, skladnost in dodana vrednost⁵⁴. Države članice so začele pripravljati svoje nacionalne programe nadzora nad onesnaževanjem zraka, ki jih morajo predložiti leta 2019. Poleg tega so bile uvedene pobude na področju raziskav in inovacij za pomoč nacionalnim in lokalnim organom pri razumevanju in boju proti onesnaževanju zraka⁵⁵.

EU je v okviru prizadevanj za obvladovanje hrupa določila skupen pristop za preprečevanje ali zmanjševanje škodljivih učinkov izpostavljenosti hrupu v okolju. Ta pristop temelji na uporabi skupnih metod za kartiranje hrupa, zagotavljanju informacij javnosti ter sprejetju in izvajanju akcijskih načrtov, prilagojenih na lokalni ravni.

Ugotovitve:

⁵⁰ Belgija, Bolgarija, Ciper, Danska, Finska, Francija, Irska, Italija, Latvija, Malta, Nizozemska, Poljska, Portugalska, Španija, Švedska in Združeno kraljestvo.

⁵¹ LIFE Connect Carpathians, [spletišče](#).

⁵² Evropska komisija, [Emisije onesnaževal zraka, EU-28, 1990–2016](#).

⁵³ [COM\(2018\) 330](#).

⁵⁴ Evropska komisija, [Preverjanje ustreznosti na področju kakovosti zraka](#).

⁵⁵ Na primer, nagrada Obzorje za naknadno vgradnjo motorjev za čisti zrak je bila podeljena inovativnemu sistemu za naknadno vgradnjo v dizelske motorje s prekomernimi emisijami NOx, ki je pokazal zelo dobre rezultate. Glej Evropska komisija, nagrada za naknadno vgradnjo motorjev za čisti zrak – [Ocena emisij NOx, nagrada Obzorje](#).

- *Obstaja tveganje, da se onesnaževanje zraka v nekaterih primerih podcenjuje, ker se ne spremlja vedno na pravih mestih⁵⁶. Mesta vzorčenja so tam, „kjer so najvišje koncentracije“, in na območjih, „reprezentativnih za izpostavljenost splošnega prebivalstva“, da se kakovost zraka meri tudi v bližini večjih industrij ali glavnih mestnih prometnih poti.*
- *Čeprav se je stanje v nekaterih od teh držav izboljšalo, mora osemnajst držav članic⁵⁷ še naprej pospeševati zmanjševanje emisij dušikovih oksidov (NO_x) in dušikovega dioksida (NO₂) z nadaljnjim zmanjševanjem emisij iz prometa, zlasti na mestnih območjih. Za to bodo morda potrebne sorazmerne in ciljno usmerjene omejitve dostopa vozil do mestnih območij in/ali davčne spodbude. V primerih, kjer so preseganja dolgotrajnejša, je Komisija začela postopke za ugotavljanje kršitev, vključno s predložitvijo zadev v zvezi z več državami članicami Sodišču Evropske unije.*
- *V petnajstih državah članicah EU je treba pospešiti zmanjšanje emisij trdnih delcev (PM_{2,5} in PM₁₀), med drugim s spodbujanjem čistejše proizvodnje energije⁵⁸ ter učinkovitega in čistega daljinskega ogrevanja. V zvezi s tem poteka več postopkov za ugotavljanje kršitev. Zadeve v zvezi z nekaterimi zadevnimi državami članicami so bile Sodišču EU predložene zaradi vztrajno visokih ravni trdnih delcev (PM₁₀), Sodišče pa je že odločilo v dveh od teh primerov.*
- *Za zmanjšanje emisij amoniaka (NH₃) v šestih državah članicah⁵⁹ je treba zmanjšati emisije iz kmetijstva. To se lahko doseže z uvedbo kmetijskih tehnik z nizko stopnjo emisij, tudi na področju upravljanje živine, gnoja in gnojil.*
- *Trinajst držav članic še vedno nima akcijskih načrtov za upravljanje hrupa⁶⁰, sedem držav⁶¹ pa mora še vedno sprejeti zahtevane karte hrupa.*

Uspešne prakse:

Države članice in Komisija so od leta 2017 izvedle več dialogov, osredotočenih na kakovost zraka. Do konca leta 2018 je bilo organiziranih šest „dialogov o čistem zraku“, namenjenih obravnavanju posebnih izzivov na **Češkem, Madžarskem, Irskem, v Luksemburgu, na Slovaškem in v Španiji**. Ta prizadevanja so bila dopolnjena z organizacijo tematskih delavnic s podporo mehanizma Evropske komisije TAIEX-EIR Peer2Peer.

Na **Poljskem** projekt LIFE „Małopolska Region“ (regija Mala Poljska)⁶² zagotavlja podporne in svetovalne storitve za izvajanje ukrepov za boj proti hudemu onesnaženju zraka v regiji.

Industrijske emisije

Industrija predstavlja 24 % bruto domačega proizvoda EU in zaposluje 50 milijonov ljudi, s čimer pomembno prispeva h gospodarski blaginji in razvoju naše celine⁶³. Kljub temu lahko onesnaževanje iz industrijskih dejavnosti negativno vpliva na ljudi in okolje. Čist industrijski sektor je zato bistvenega pomena. EU namerava s celovitim pristopom, pri katerem ima osrednjo vlogo direktiva o industrijskih emisijah⁶⁴, zagotoviti visoko raven varovanja zdravja ljudi in okolja ter hkrati povečati inovativnost in konkurenčnost.

⁵⁶ Na to ugotovitev je opozorilo tudi Evropsko računsko sodišče ([Posebno poročilo št. 23/2018](#)).

⁵⁷ Avstrija, Belgija, Bolgarija, Hrvaška, Češka, Nemčija, Grčija, Francija, Madžarska, Italija, Irska, Luksemburg, Nizozemska, Poljska, Portugalska, Romunija, Španija in Združeno kraljestvo.

⁵⁸ V Avstriji, Bolgariji, na Hrvaškem, Češkem, v Nemčiji, Grčiji, Franciji, na Madžarskem, v Italiji, na Poljskem, v Romuniji, na Slovaškem, v Sloveniji, Španiji in na Švedskem.

⁵⁹ V Avstriji, na Hrvaškem, Danskem, v Nemčiji, na Irskem in v Španiji.

⁶⁰ Belgija, Ciper, Češka, Francija, Nemčija, Grčija, Italija, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Švedska in Španija.

⁶¹ Belgija, Grčija, Italija, Portugalska, Romunija, Slovaška in Španija.

⁶² Evropska komisija, [LIFE Małopolska Region](#).

⁶³ Evropska komisija, [Čistejša industrija: kaj to pomeni za vas?](#), 2018, str. 2.

⁶⁴ [Direktiva 2010/75/EU](#).

Industrija trenutno izpušča 40 % vseh onesnaževal v zrak in 20 % vseh onesnaževal v vodo⁶⁵. Direktiva o industrijskih emisijah te emisije obravnava s spremljanjem vpliva 50 tisoč največjih industrijskih obratov na okolje in določitvijo mejnih vrednosti emisij za več kot 80 onesnaževal zraka in vode. Vpliv industrije na okolje se zmanjšuje tudi s standardi učinkovitosti. Direktiva določa glavna načela za izdajanje dovoljenj in nadzor obratov na podlagi celovitega pristopa in uporabo najboljših razpoložljivih tehnologij za doseganje visoke ravni varstva okolja ob upoštevanju stroškov in koristi. Številne prodorne tehnologije, s katerimi se lahko doseže znatno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in onesnaževal, pogosto skupaj s tehnologijami za krožne industrije, se že uporabljajo.

Ugotovitve:

- *Vse države članice EU morajo pregledati izdana dovoljenja glede njihove skladnosti z novosprejetimi zaključki o najboljših razpoložljivih tehnikah ter okrepiti nadzor in izvrševanje na terenu.*
- *Onesnaženost zraka in/ali vode, povezana z emisijami iz obratov v energetske sektorju, sta glavni vir onesnaževanja za enajst držav članic EU⁶⁶. Za sedem držav⁶⁷ največji delež emisij predstavljajo emisije iz sektorja intenzivne reje perutnine in prašičev. Poleg tega trenutni položaj v dveh državah članicah⁶⁸ v zvezi z emisijami onesnaževal zraka iz železarn in jeklarn povzroča resne pomisleke. Emisije iz dejavnosti obdelave odpadkov so še naprej problematične v treh državah članicah⁶⁹.*

Kakovost vode, obvladovanje poplav in upravljanje voda

Varovanje vodnih virov, sladkovodnih in morskih ekosistemov ter pitne in kopalne vode je pomemben sestavni del varstva okolja v Evropi. Z obstoječo zakonodajo EU o vodah⁷⁰ se je vzpostavil okvir za upravljanje sladkovodnih in morskih voda ter obravnavanje specifičnih virov onesnaževanja. Cilj skupne ribiške politike je omejiti učinek ribištva na ravni, primerne za trajnostno izkoriščanje proizvodnega potenciala staležev, in hkrati omejiti vplive na ekosistem.

Podnebne spremembe vse bolj vplivajo na vode v Evropi. Skladnost z zakonodajo EU o vodah s predvidevanjem večjega števila suš in poplav že zdaj prispeva k obvladovanju vplivov spreminjajočega se podnebja. Vodna politika EU ima velike možnosti za ublažitev podnebnih sprememb, če bodo zdaj sprejeti učinkoviti ukrepi. Poleg tega je vodna politika EU prispevala k razvoju dinamičnega vodnega sektorja, vodilnega na svetovni ravni, ki vključuje 9 000 malih in srednjih podjetij ter zagotavlja skoraj pol milijona delovnih mest s polnim delovnim časom⁷¹.

Komisija je v oceni drugih načrtov upravljanja povodij držav članic na podlagi okvirne direktive o vodah ugotovila, da sta se znanje o okvirni direktivi o vodah in poročanje o njej precej izboljšala. V oceni prvih načrtov držav članic za obvladovanje poplavne ogroženosti na podlagi direktive o poplavah je ugotovila, da so bili narejeni pomembni koraki, čeprav je stopnja izpopolnitve v praksi različna. Komisija je upoštevala rezultate Konferenca EU o vodi, ki je leta 2018 potekala na Dunaju⁷² ter na kateri so lahko različne zainteresirane strani in države članice prispevale informacije glede izvajanja zakonodaje EU o vodah, ki so pokazale mešano sliko.

Ugotovitve:

⁶⁵ Urad za publikacije Evropske unije, [Čistejša industrija: kaj to pomeni za vas?](#), 2018, str. 2.

⁶⁶ Za Bolgarijo, Češko, Estonijo, Finsko, Grčijo, Irsko, Portugalsko, Romunijo, Slovaško in Združeno kraljestvo.

⁶⁷ Za Ciper, Estonijo, Nemčijo, Madžarsko, Latvijo, Nizozemsko in Španijo.

⁶⁸ V Italiji in Luksemburgu.

⁶⁹ V Estoniji, Latviji in Španiji.

⁷⁰ To vključuje [direktivo o kopalnih vodah \(2006/7/ES\)](#); [direktivo o čiščenju komunalne odpadne vode \(91/271/EGS\)](#); [direktivo o pitni vodi \(98/83/ES\)](#); [okvirno direktivo o vodah \(2000/60/ES\)](#); [direktivo o nitratih \(91/676/EGS\)](#) in [direktivo o poplavah \(2007/60/ES\)](#).

⁷¹ Evropska komisija, [Ponovna uporaba vode: ozadje in okvir politike](#).

⁷² Evropska komisija, [Konferenca EU o vodi 2018](#), 20. in 21. septembra 2018.

- Komisija je na podlagi druge generacije načrtov upravljanja povodij držav članic ocenila skladnost⁷³ s cilji okvirne direktive o vodah in ugotovila, da se postopno povečuje. Vendar se v tej fazi zdi, da je zagotovitev popolne skladnosti s cilji okvirne direktive o vodah do leta 2027, po čemer bodo možnosti izvzetij omejene, zelo velik izziv.
- Še veliko je treba narediti, da bi se v celoti dosegli cilji okvirne direktive o vodah in drugih povezanih direktiv. Večje naložbe so ključne za izpolnitev teh ciljev. Državam članicam bo koristilo večje vključevanje vseh ustreznih akterjev na trgu in v civilni družbi pri zagotavljanju boljšega izvrševanja načela „onesnaževalec plača“. Skladi EU bodo še naprej podpirali ta prizadevanja za izvajanje.
- Številne države članice so sprejele dobre ukrepe politike, vključno z naložbami, vendar bo v številnih povodjih trajalo nekaj časa, preden se bo izboljšala kakovost vode.
- Medtem ko je bilo dobro stanje doseženo za veliko večino teles podzemne vode, je manj kot polovica teles površinske vode v dobrem stanju. Kljub temu so trendi v zvezi z več osnovnimi posameznimi elementi kakovosti in snovmi bolj pozitivni.
- Za doseganje cilja direktive o poplavih, tj. zmanjšanja morebitnih škodljivih posledic obsežnih poplav, bodo potrebna vztrajna prizadevanja držav članic v naslednjih ciklih.
- Čiščenje komunalne odpadne vode v številnih državah članicah⁷⁴ še vedno ne poteka tako, kot bi moralo, zato se večina od njih še vedno srečuje s postopki za ugotavljanje kršitev, nekaterim pa so bile naložene denarne kazni. Napredek je odvisen od tega, ali države članice prednostno obravnavajo naložbe za komunalne čistilne naprave, med drugim z učinkovito uporabo financiranja v okviru kohezijske politike, kjer je na voljo, in posojil Evropske investicijske banke.
- V zadnjih dveh desetletjih se je v Evropi zmanjšalo onesnaževanje voda z nitrati, ki so ga povzročile intenzivne kmetijske prakse. Kljub temu pozitivnemu splošnemu trendu onesnaževanje z nitrati in eutrofikacija še naprej povzročata težave v številnih državah članicah⁷⁵, saj se na nekaterih območjih še vedno povečujejo obremenitve zaradi kmetijstva na kakovost vode. Države članice bi morale pospešiti svoja prizadevanja za odpravo razpršenega onesnaževanja z nitrati in fosfati.

Uspešne prakse:

Zelena infrastruktura se financira v okviru načrta SIGMA II za estuarij reke Scheldt v **Belgiji**.

Luksemburg in Portugalska sta kljub težavam v preteklosti pred kratkim dosegla zadovoljivi ravni skladnosti z zahtevami direktive o čiščenju komunalne odpadne vode. Sta dobra primera, kako lahko pomembne javne naložbe, ki obravnavajo vprašanja skladnosti, zmanjšajo okoljska tveganja in zaščitijo državljane v njihovem vsakdanjem življenju.

Kemikalije

Okolju prijazno ravnanje s kemikalijami na enotnem trgu in njihova varna uporaba sta v središču zakonodaje EU o kemikalijah. Predpisi o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH)⁷⁶ ter o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi (CLP)⁷⁷ so osrednji del te zakonodaje. Vendar so specifične skupine proizvodov, kot so biocidni proizvodi, pesticidi, zdravila ali kozmetika⁷⁸, zajete v lastni zakonodaji.

⁷³ Poročilo EU o okvirni direktivi o vodah in direktivi o poplavih (januar 2019).

⁷⁴ V Bolgariji, na Hrvaškem, Cipru, v Franciji, Grčiji, na Madžarskem, Irskem, v Italiji, Latviji, Litvi, Luksemburgu, na Malti, Poljskem, Portugalskem, v Romuniji, na Slovaškem, v Sloveniji in Španiji.

⁷⁵ Zlasti v Avstriji, Belgiji, na Cipru, Češkem, Danskem, v Estoniji, Nemčiji, Grčiji, na Finskem, v Franciji, Italiji, Litvi, na Malti, Nizozemskem, Poljskem, Portugalskem, Slovaškem, v Sloveniji, na Švedskem, v Španiji in Združenem kraljestvu.

⁷⁶ Uredba (ES) št. 1907/2006.

⁷⁷ Uredba (ES) št. 1272/2008.

⁷⁸ Evropska komisija, [Zakonodaja o kemikalijah](#).

Zakonodaja, ki se uporablja neposredno, zagotavlja prosti promet s snovmi na notranjem trgu ter hkrati povečuje konkurenčnost in spodbuja inovacije. Junija 2018 je bil rok za registracijo zadnje serije obstoječih snovi na podlagi uredbe REACH, tj. tistih, ki se proizvajajo ali uvažajo v količini ene tone ali več. To pomeni, da se je uredba REACH začela v celoti uporabljati šele leta 2018, prvo poročilo o izvajanju, ki se pričakuje leta 2021, pa bo zagotovilo popolno sliko o izvajanju v državah članicah.

Evropska agencija za kemikalije (ECHA) redno izvaja ciljno usmerjene preglede skladnosti, da bi registracijsko dokumentacijo uskladila z zahtevami po informacijah. Vendar so bile pomanjkljivosti v tem procesu opredeljene v sporočilu Komisije „Poročilo o izvajanju uredbe REACH“⁷⁹, agencija ECHA pa je morala do leta 2019 z različnimi ukrepi znatno povečati učinkovitost postopkov vrednotenja.

Medtem ko so podatki o lastnostih snovi na voljo na ravni EU, je v navedenem sporočilu ugotovljeno, da „je treba okrepiti izvrševanje obveznosti s strani vseh udeležencev, tudi registracijskih zavezancev, nadaljnjih uporabnikov in zlasti uvoznikov“. Za usklajevanje in ocenjevanje projektov usklajenega izvrševanja in skupnih inšpekcijskih pregledov države članice sodelujejo v Forumu za izmenjavo informacij o izvrševanju, vzpostavljenem v skladu z uredbo REACH. Pomembna prihodnja naloga bo boljše povezovanje carinskih mejnih kontrol, da se prepreči vstop prepovedanih snovi kot takih ali v izdelkih na notranji trg.

Prihodnji cikli pregleda izvajanja okoljske politike si bodo prizadevali vključiti več informacij o skladnosti na ravni držav članic ter bodo obravnavali vprašanja, kot so število in kakovost carinskih pregledov s strani nacionalnih organov in zmogljivost nacionalnih inšpektoratov.

Uspešne prakse:

Italija evropsko podjetniško mrežo Komisije uporablja za izboljšanje ozaveščenosti podjetij o njihovih vlogah in obveznostih iz uredbe REACH, kar je poseben izziv glede na veliko število mikro, malih in srednjih podjetij v kemičnem sektorju v tej državi.

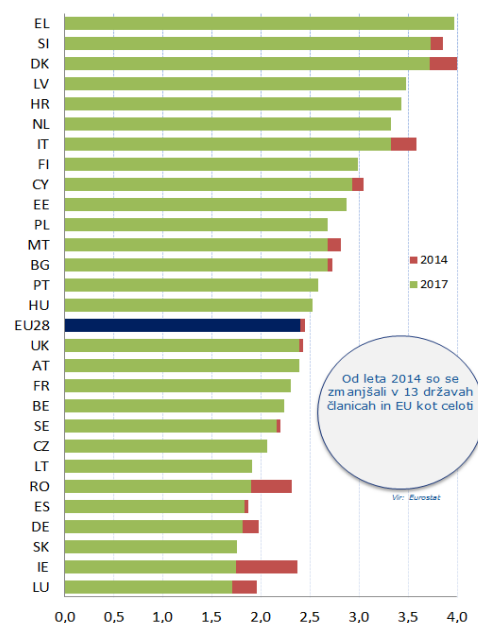
Nizozemska vlada pripravlja „Nacionalni inovacijski program za varne kemikalije“ (SCIA), pobudo za spodbujanje varnih materialov in izdelkov, ki lahko nadomestijo nevarne kemikalije. Ta raziskovalni program naj bi se uporabljal kot smernice za politike na področju raziskav in razvoja na ravni EU in držav članic⁸⁰.

2.5. Zelena obdavčitev, zelena javna naročila in financiranje okoljskih projektov

Finančne spodbude in ekonomski instrumenti so učinkovit in smotrni način za doseganje ciljev okoljske politike. Poročila za posamezne države zagotavljajo analizo okoljske obdavčitve, postopne odprave okolju škodljivih subvencij in zelenih javnih naročil. Komisija o uporabi takih ekonomskih instrumentov razpravlja v širšem okviru evropskega semestra, zato v to poročilo niso vključeni nobeni posebni novi prednostni ukrepi.

Za doseganje okoljskih ciljev je pogosto potrebno namensko financiranje. Tako financiranje lahko izvira iz javnih sredstev EU in nacionalnih javnih sredstev, pa tudi iz posojil EIB in nacionalnih bank, ter lahko dopolnjuje potrebne zasebne naložbe. Analiza v poročilih za posamezne države poskuša zajeti različne vire javnih naložb ter jih postaviti v perspektivo, na primer kot odstotek BDP⁸¹.

Prihodki od okoljskega davka v letu 2017 (% BDP)



⁷⁹ COM(2018) 116, str. 6 in 9.

⁸⁰ Nizozemska vlada, [Delavnica za inovacijski program za varne kemikalije od nadomestitve do varne zasnovne](#).

⁸¹ Evropska komisija, [Ocenjevalna študija o plačilu za kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje](#), 2017.

Ugotovitve:

- Razmerje med okoljskimi davki in BDP se giblje od približno 1,7 % do 4 %. Več držav članic je leta 2017 uvedlo davke, povezane z okoljem, vključno z zvišanjem cen dizelskega goriva⁸² ali znižanjem okolju škodljivih subvencij. Vendar so v več državah članicah še vedno prisotne davčne ugodnosti za zasebno uporabo službenih avtomobilov, kar ovira napredek pri obravnavi prometnih zastojev in onesnaževanja zraka⁸³.
- Za „varstvo okolja in učinkovito rabo virov“ so najvišje dodelitve sredstev iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov (ESIF) za obdobje 2014–2020 predvidene v 12 državah članicah⁸⁴. Poleg tega so bile v obdobju 2014–2018 dodelitve EU za okolje višje od javnih izdatkov nacionalnih vlad za okolje v 11 državah članicah⁸⁵.
- V več državah članicah je glavni izziv glede okoljskega financiranja zagotavljanje, da ostane na ustrewni ravni⁸⁶. V nekaterih državah članicah so težave z učinkovito porabo sredstev EU⁸⁷, kar je včasih posledica nezadostne zmogljivosti uprav. S preusmerjanjem sredstev v projekte, ki niso povezani z okoljem, se lahko prepreči izguba denarja, vendar lahko to povzroči zamude pri izvajanju okoljske politike.

Uspešne prakse:

Dajatev za odlaganje odpadkov v **Združenem kraljestvu** je začela jasno vplivati na zmanjševanje odlaganja odpadkov na odlagališčih. Zaradi vse višje dajatve za odlaganje odpadkov, ki je trenutno ena od najvišjih v Evropi, se je učinkovito zmanjšalo odlaganje odpadkov, s čimer se je zagotovilo čim večje recikliranje suhih materialov in odpadne hrane.

Avstrija je vzpostavila platformo in službo za pomoč, da bi olajšala izmenjavo izkušenj med uradniki za zelena javna naročila na različnih vladnih ravneh.

Na **Poljskem** se prihodki od pristojbine za odpadno vodo porabijo za naložbe v varstvo okolja. **Švedska** je uvedla davke na NO_x in SO₂, kar je privedlo do zmanjšanja teh onesnaževal zraka, leta 2018 pa je uvedla davek na kemikalije in davek na letalski prevoz ter sistem indeksacije okoljskih davkov. **Hrvaška** ima pristojbino za javno korist za gozdove, pri čemer se od podjetij zahteva, da finančno prispevajo h gospodarjenju z gozdovi. Baden-Württemberg (**Nemčija**) kmetom plača nadomestilo, če imajo na svojih travnikih vrste divjih cvetlic.

2.6 Podpiranje večstranskih ukrepov

EU se je zavezala, da bo okrepila okoljsko zakonodajo in njeno izvajanje na svetovni ravni, med drugim s podpiranjem procesa svetovnega pakta za okolje, ki ga je Generalna skupščina Združenih narodov (ZN) potrdila maja 2018. Tudi Pariški sporazum o podnebnih spremembah je ključnega pomena, Komisija in države članice pa si dejavno prizadevajo za njegovo polno izvajanje. Poleg tega se je EU v okviru svojih mednarodnih obveznosti in glede na globalno naravo okoljskih izzivov in priložnosti zavezala podpori varstvu okolja v partnerskih državah prek svojih mehanizmov za mednarodno sodelovanje in razvoj.

Pregled izvajanja okoljske politike je eno od orodij za zagotovitev, da države članice dajejo dober zgled z upoštevanjem evropskih okoljskih politik, zakonov in mednarodnih sporazumov, zato se v njegovem okviru še naprej spremlja status ratifikacije in izvajanje mednarodnih sporazumov.

⁸² Belgija, Danska, Estonija, Finska, Francija, Irska, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Romunija, Švedska in Združeno kraljestvo. Evropska komisija, [Trendi obdavčenja v Evropski uniji](#), izdaja iz leta 2018.

⁸³ V Belgiji, na Češkem, v Franciji, na Madžarskem, Irskem, Poljskem, Portugalskem in Slovaškem.

⁸⁴ V Avstriji, Bolgariji, na Hrvaškem, Cipru, Danskem, Finskem, v Franciji, Grčiji, na Irskem, v Luksemburgu, na Malti in Švedskem.

⁸⁵ V Bolgariji, na Hrvaškem, v Estoniji, na Madžarskem, v Latviji, Litvi, na Poljskem, Portugalskem, v Romuniji, na Slovaškem in v Sloveniji.

⁸⁶ V Avstriji, Bolgariji, na Finskem, v Franciji, Nemčiji, Grčiji, na Madžarskem, v Italiji, Luksemburgu, na Nizozemskem, Portugalskem, v Romuniji, Sloveniji, Španiji, na Švedskem in v Združenem kraljestvu.

⁸⁷ Na Hrvaškem, Češkem, v Estoniji, Grčiji, Litvi, Latviji, na Poljskem, v Romuniji in na Slovaškem.

Nova poročila za posamezne države obravnavajo tudi upravne okvire za obravnavanje mednarodne trgovine s tropskim lesom, dostop do genskih virov in mednarodno trgovino s prostoživečimi vrstami. Uredba EU o lesu je primer konkretne podpore Evropske komisije; leta 2018 sta bili v okviru orodja TAIEX-EIR Peer2Peer organizirani dve delavnici za več držav o tem, kako izboljšati njeno izvajanje, ki se jih je udeležilo 12 držav članic.

Dobro izvajanje okoljske politike v EU je bistveno za doseganje polnega izvajanja ciljev trajnostnega razvoja, dogovorjenih leta 2015. To se nanaša zlasti na cilje v zvezi z zaščito vodnih ekosistemov pred onesnaževanjem in trajnostno uporabo vode (cilj trajnostnega razvoja št. 6), trajnostno porabo in proizvodnjo (cilj trajnostnega razvoja št. 12), podnebnimi ukrepi (cilj trajnostnega razvoja št. 13), zaščito morskih ekosistemov (cilj trajnostnega razvoja št. 14) in odpravo obremenitev na evropski naravni kapital (cilj trajnostnega razvoja št. 15). Za odpravo vrzeli pri izvajanju okoljske politike so ključnega pomena učinkovite institucije in upravljanje (cilj trajnostnega razvoja št. 16) ter izboljšanje skladnosti politik in spodbujanje sodelovanja v partnerstvih z več zainteresiranimi stranmi (cilj trajnostnega razvoja št. 17). Cilji trajnostnega razvoja spodbujajo tudi vključevanje okoljskih vidikov, saj povezujejo okoljsko, socialno in ekonomsko politiko v skladen okvir.

Ugotovitve:

- *Številne države članice morajo še podpisati in ratificirati enega ali več večstranskih okoljskih sporazumov⁸⁸.*
- *Nekatere države članice bi morale izboljšati izvajanje pravil EU o uporabi genskih virov, več držav pa še ne izvaja v celoti pravil o tropskem lesu.*

Uspešne prakse:

Horizontalno usklajevanje ukrepov za doseganje ciljev trajnostnega razvoja se v Evropi povečuje. **Španija** je za Agendo 2030 imenovala visokega komisarja, ki neposredno poroča predsedniku vlade. **Francija** je imenovala medresorskega delegata za trajnostni razvoj pod nadzorom predsednika vlade.

3. Krepitev okoljskega upravljanja

3.1. Okoljsko upravljanje

Kakovost javne uprave držav članic pomembno vpliva na rezultate politik EU. Kot je pokazala raziskava iz leta 2018⁸⁹, je kakovost javnih storitev v državi povezana s stopnjo zaupanja v javno upravo, enostavnostjo poslovanja in družbeno blaginjo.

V pregledu izvajanja okoljske politike iz leta 2017 je bilo opredeljenih več skupnih temeljnih vzrokov za vrzeli pri izvajanju, povezanih z upravljanjem⁹⁰, vendar je bila potrebna bolj sistematična analiza. Začelo se je izvajanje ocene uspešnosti okoljskega upravljanja držav članic kot prvi korak k vzajemnemu učenju in iskanju prilagojenih rešitev⁹¹. Komisija bo v okviru foruma za okoljsko skladnost in upravljanje⁹² ter v strokovni skupini za pregled izvajanja okoljske politike⁹³ razpravljala o tem, kako se lahko rezultati in podatki, zbrani v okviru projekta, uporabijo in posodobijo, da bi podprli prihodnje cikle pregleda izvajanja okoljske politike.

⁸⁸ Avstrija, Belgija, Ciper, Češka, Francija, Grčija, Irska, Italija, Latvija, Litva, Malta, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija in Španija.

⁸⁹ Evropska komisija, [Primerjalni pregled značilnosti in uspešnosti javne uprave v EU-28](#).

⁹⁰ Neučinkovito usklajevanje med lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi organi, pomanjkanje upravne zmogljivosti in nezadostno financiranje, pomanjkanje znanja in podatkov, nezadostni mehanizmi za zagotavljanje skladnosti ter pomanjkanje povezovanja in skladnosti politik (glej [COM\(2017\) 63](#)).

⁹¹ Evropska komisija, študijski projekt „Development of an assessment framework on environmental governance in EU Member States“ (Razvoj okvira za ocenjevanje okoljskega upravljanja v državah članicah EU; glej [knjižnico projekta](#)).

⁹² Forum za okoljsko skladnost in upravljanje, [spletišče](#).

⁹³ Evropska komisija, [Skupina strokovnjakov za okolju prijaznejši evropski semester/pregled izvajanja okoljske politike](#).

Kar zadeva napredek od leta 2017, pomembni standardi za preglednost, udeležbo javnosti in dostop do pravnega varstva, določeni z Aarhuško konvencijo⁹⁴, še niso v celoti uresničeni v EU. Nadaljnja prizadevanja na teh področjih bi koristila državljanom, podjetjem in upravam. Vse bolj se priznava pravica zadevnih zainteresiranih strani do pravnega izpodbijanja pred nacionalnimi sodišči, ki pogosto temelji na sodbah Sodišča Evropske unije. Da bi se olajšali sodni postopki za fizične in pravne osebe, je bilo leta 2017 sprejeto razlagalno sporočilo o dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah⁹⁵.

Poleg tega naj bi se z akcijskim načrtom za zagotavljanje skladnosti⁹⁶, sprejetim v začetku leta 2018, zagotovile dobre prakse in smernice za obravnavanje pritožb, boj proti okoljski kriminaliteti in zagotavljanje skladnosti na podeželskih območjih, pa tudi širši okvir za ocenjevanje, kako države članice dosegajo okoljsko skladnost.

Uredba o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov je začela veljati decembra 2018 in bo znatno okrepila povezovanje med energetsko, podnebno in okoljsko politiko, zlasti z obveznostjo držav članic, da pripravijo nacionalne energetske in podnebne načrte⁹⁷.

Potreba po obravnavanju kaznivih dejanj zoper okolje, zlasti trgovine s prostoživečimi vrstami in trgovine z odpadki, je bila priznana kot prednostna naloga v okviru politike EU proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2018–2021⁹⁸. Zato se proti različnim vrstam kaznivih dejanj zoper okolje po vsej EU izvajajo številni konkretni ukrepi pod vodstvom organov kazenskega pregona v državah članicah s podporo Europolu in sredstev EU.

Mreže strokovnjakov (npr. IMPEL⁹⁹) imajo ključno vlogo, Komisija pa namerava dodatno okrepiti njihovo vlogo. Tudi digitalizacija in storitve e-uprave lahko pomagajo razviti učinkovitejšo in bolj vključeno izvršilno upravo. V ta namen več pobud EU¹⁰⁰ podpira države članice.

Ugotovitve:

- *Okrepljeno okoljsko upravljanje v državah članicah izboljšuje izvajanje okoljske politike. Države članice lahko dodatno izboljšajo svoje splošno okoljsko upravljanje.*
- *Večja preglednost jasno koristi izvajanju. Izboljšuje znanje, odgovornost, udeležbo javnosti in podporo. Države članice bi morale bolje izkoristiti digitalne priložnosti za izboljšanje preglednosti z boljšim obveščanjem javnosti o dejanskem stanju okolja na lokalni/regionalni ravni, kar spodbuja spremembo vedenja.*
- *Države članice morajo kljub splošnemu napredku še vedno izboljšati dostop do informacij o okolju, zlasti prostorskih podatkov in storitev, da jih je mogoče zlahka in prosto ponovno uporabiti (v skladu z direktivo INSPIRE¹⁰¹, direktivo o dostopu do informacij o okolju in direktivo o informacijah javnega sektorja)¹⁰².*
- *Več držav članic¹⁰³ bi morale zagotoviti, da imajo okoljske nevladne organizacije pravno podlago za pravno izpodbijanje v zvezi z okoljskimi vprašanji in da se tožniki v okoljskih zadevah izognejo oviram, kot so nedopustno visoki stroški.*

⁹⁴ Evropska komisija, [Aarhuška konvencija](#).

⁹⁵ [COM\(2017\) 2616](#).

⁹⁶ [COM\(2018\) 10](#).

⁹⁷ [Uredba \(EU\) 2018/1999](#).

⁹⁸ Svet Evropske unije, [Sklepi Sveta o določitvi prednostnih nalog EU v boju proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu in hudim oblikam mednarodnega kriminala za obdobje 2018–2021](#).

⁹⁹ [Mreža Evropske unije za izvajanje in uveljavljanje okoljske zakonodaje](#).

¹⁰⁰ Kot so [akcijski načrt za e-upravo](#), [akcijski načrt za okoljsko skladnost in upravljanje](#) ter [priručnik o kakovosti javne uprave](#).

¹⁰¹ INSPIRE: infrastruktura za prostorske informacije v Evropski skupnosti.

¹⁰² [Direktiva 2007/2/ES](#), [Direktiva 2003/4/ES](#), [Direktiva 2013/37/EU](#). V okviru namenskega projekta se trenutno podrobneje analizirajo nacionalni okoljski informacijski sistemi in pripravljajo smernice za dobre prakse: Evropska komisija, [Podatki EIS](#).

¹⁰³ Bolgarija, Hrvaška, Ciper, Finska, Madžarska, Irska, Litva, Luksemburg, Malta, Poljska in Romunija.

- Šestindvajset držav članic¹⁰⁴ bi morale izboljšati uporabo direktive o okoljski odgovornosti na enem ali več naslednjih področjih: finančna varnost, usmerjanje ter zbiranje in objavljanje informacij o okoljski škodi.

3.2 Vključevanje okoljskih vidikov

Doseganje okoljskih in podnebnih ciljev ni odvisno le od izvajanja okoljske zakonodaje, temveč je za to potrebno tudi, da se okoljski vidiki vključijo v druge politike, kot je bilo že večkrat poudarjeno v okoljskih akcijskih programih Komisije¹⁰⁵. To se lahko ponazori s primerom skupne kmetijske politike (SKP), glede na to, da kmetijska zemljišča pokrivajo približno polovico površine Unije. Skupna kmetijska politika lahko znatno prispeva k okoljskim in podnebnim ciljem, kot so zaustavitev izgube biotske raznovrstnosti, zmanjšanje degradacije tal in zemljišč, zagotavljanje kakovosti vode, zmanjšanje emisij amoniaka ter upravljanje in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. Nedavne reforme skupne kmetijske politike so prinesle obetavne spremembe političnega okvira v smislu boljše skladnosti z okoljskimi in podnebnimi cilji. To skladnost bodo dodatno okrepili pravni predlogi za skupno kmetijsko politiko po letu 2020. Posodobljena strategija za biogospodarstvo¹⁰⁶ je tudi poskus usklajenega vključevanja okoljskih, socialnih in gospodarskih ciljev na medsektorski ravni.

Politika in zakoni različnih organov v različnih sektorjih bi morali biti skladni in temeljiti na skupni logiki, znanstvenih dokazih in dobri uporabi razpoložljivih tehnologij. To je poudarjeno tudi v členu 11 Pogodbe o delovanju EU. Za vključevanje okoljskih vidikov je potrebno učinkovito sodelovanje med organi, medtem ko v resnici različna ministrstva in podnacionalni organi še vedno praviloma delajo v izoliranih „silosih“. Nezadostna usklajenost politike in institucij je eden od glavnih vzrokov za vrzeli pri izvajanju, kar zadeva doseganje ciljev okoljske politike in zakonodaje EU.

Spodbujanje usklajenosti politike in institucij je stalen izziv. Poročila za posamezne države kažejo, da so v številnih državah članicah obremenitve na okolje tesno povezane z gospodarskimi sektorji (med drugim s kmetijstvom, prometom, industrijo, hrano ali energijo). Tak primer je odvisnost krožnega gospodarstva od inovativnosti izdelkov, učinkovitega ravnanja z odpadki in spodbujanja s trajnostnimi javnimi naročili. Na ravni EU je analiza povezave med kmetijstvom in vodo pokazala, da je mogoč celovitejši pristop¹⁰⁷. V številnih primerih bi bil lahko sodelovalen pristop v zvezi z različnimi interesi boljši ukrep kot sprejemanje nove zakonodaje.

Poleg tega medsektorska srečanja na politični ravni (npr. skupna srečanja sestav Sveta) in skupine strokovnjakov za skupne projekte zagotavljajo sredstva za opredelitev, analizo in reševanje primerov šibkega vključevanja okoljskih vidikov.

Vzajemno učenje se je izkazalo za pomemben instrument za izboljšanje izvajanja okoljske politike. Okoljski organi so dobro sprejeli orodje TAIEX-EIR P2P, uvedeno med prvim ciklom pregleda izvajanja okoljske politike. Leta 2018, ki je bilo prvo leto delovanja orodja, so bile vse države članice vključene v vsaj en dogodek, več kot 50 % dogodkov pa so bile delavnice za več držav. V 19 projektih, izvedenih leta 2018, so to orodje uporabljali zlasti okoljski organi, lahko pa se uporabi za boljše vključevanje z vključitvijo drugih ustreznih organov, kot je navedeno v ugotovitvah.



¹⁰⁴ Avstrija, Belgija, Bolgarija, Hrvaška, Ciper, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francija, Nemčija, Grčija, Madžarska, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Poljska, Romunija, Slovaška, Slovenija, Švedska in Združeno kraljestvo.

¹⁰⁵ Sedmi okoljski akcijski program za obdobje 2014–2020.

¹⁰⁶ COM(2015) 614.

¹⁰⁷ Evropska komisija, *Kmetijstvo in trajnostno upravljanje voda v EU*, 2017.

Ugotovitve:

- Vse države članice lahko dodatno izboljšajo svoje splošno okoljsko upravljanje. V več državah članicah so okoljski organi močno kadrovsko podhranjeni, to pomanjkanje zmogljivosti in virov pa vpliva na njihovo sposobnost izvajanja in izvrševanja. Strukture usklajevanja med sektorskimi upravami in na različnih ravneh obstajajo v večini držav članic, vendar se njihova učinkovitost razlikuje. Tri države članice¹⁰⁸ so pozvane k obravnavi regionalne in lokalne razdrobljenosti z razvojem boljših mehanizmov usklajevanja za okolje.
- Dve državi članici¹⁰⁹ morata še dokončati prenos revidirane direktive o presoji vplivov na okolje v nacionalno zakonodajo. Racionalizirati je treba postopke okoljske presoje in zagotoviti učinkovito udeležbo javnosti po vsej EU.
- Medsebojne izmenjave so se večinoma uporabljale za tematske izzive, vendar je orodje mogoče uporabiti tudi za izmenjave o temeljnih vzrokih za pomanjkljivo izvajanje na področju kakovosti in mehanizmov upravljanja javne uprave.

Uspešne prakse:

Bolgarija je sprejela ukrepe za zagotovitev poenostavljenih okoljskih presoj z vključitvijo ustreznih presoj v skladu z direktivo o habitatih, postopka za izdajo dovoljenj za celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja (IPPC) ter postopka iz direktive Seveso za kemijsko varnost v svoje postopke presoje vplivov na okolje. S poenostavitvijo se zmanjša upravno breme, poveča skladnost ter pospeši sprejemanje odločitev, zato je treba prizadevanja usmeriti v ustrezno izvajanje teh določb.

4. Pot naprej

Ob pregledu izvajanja okoljske politike je bilo opredeljenih nekaj temeljnih težav, ki jim je v prihodnjih letih treba nameniti posebno pozornost, poleg tega pa je ta pregled ključne organe in državljane opozoril na vrzeli pri izvajanju okoljske politike v njihovih državah.

Vključevanje okoljskih ciljev v druge zakonite cilje politike je pogosto slabo, kar negativno vpliva na izvajanje. Boljše vključevanje vseh teh ciljev v fazah načrtovanja in izvajanja politike je bistvenega pomena za uspeh vsakega od zadevnih področij politike ter nazadnje tudi za naše družbe. Napovedi, ki jih navajata najnovejša poročila o stanju okolja¹¹⁰ in poročilo o okoljskih kazalnikih za leto 2018¹¹¹, so precej slabe, popolno izvajanje veljavne okoljske zakonodaje EU pa je dejansko le izhodišče za spreminjanje trendov.

Sedanji napredek pri dejanskem izvajanju je prepočasn, boljše vključevanje okoljskih vidikov pa bi lahko povzročilo velike spremembe. Stanje je mogoče izboljšati le, če se okoljski vidiki upoštevajo pri oblikovanju in izvajanju javnih politik s pomembnim okoljskim odtisom, kot so energetika, promet in kmetijstvo. Pristop „nexus“¹¹² bi se lahko okrepil kot vodilno načelo: gre za sistematično in vnaprejšnje proučevanje vprašanj, da bi se opredelile nadaljnje celovite rešitve za zadevne sektorje in podprle z okoljem povezane naložbe na ravni EU ter nacionalni, regionalni in lokalni ravni.

Kakovost ustreznih sistemov upravljanja je ključno sredstvo za spodbujanje popolnega izvajanja. Poročila za posamezne države so pokazala, da sta neuspešnost in neučinkovitost javnih uprav še en pomemben temeljni vzrok slabega izvajanja. Komisija kakovost javne uprave in upravljanja že obravnava v okviru evropskega semestra prek strukturnih in investicijskih skladov in programa za

¹⁰⁸ Grčija, Italija in Španija.

¹⁰⁹ Nemčija in Litva.

¹¹⁰ Evropska agencija za okolje, [Poročilo o stanju okolja](#), 2015.

¹¹¹ Evropska agencija za okolje, [Poročilo o okoljskih kazalnikih za leto 2018](#).

¹¹² Pristop „nexus“ iz sporočila Komisije z naslovom „Novi ukrepi za trajnostno prihodnost Evrope – Evropsko ukrepanje za trajnost“, [COM\(2016\) 739](#), proučuje medsebojno povezanost in soodvisnost različnih izzivov.

podporo strukturnim reformam ter s specifičnimi instrumenti s smernicami¹¹³. Čeprav se potrebe med različnimi sistemi razlikujejo, je jasno zlasti, da v zvezi s tem izboljšave niso mogoče brez zagotovitve potrebnih človeških in finančnih virov ustreznim upravam.

Izvajanje okoljske politike zajema najrazličnejše javne in zasebne zainteresirane strani, od nosilcev odločanja do državljanov, podjetij in industrij, ter je odvisno od njihovega dejavnega sodelovanja. Tako različne zainteresirane strani je mogoče aktivirati le, če so jim ustrezne informacije na voljo na učinkovit način. **Preglednost informacij, pomembnih za okolje**, presega zakonske obveznosti: je predpogoj za učinkovito sodelovanje pri izvajanju okoljske politike. Brez preglednosti zaupanje izgine in mobilizacija zainteresiranih strani ni uspešna.

Za odpravljanje vrzeli pri izvajanju so potrebni trdni dokazi za opredelitev „oddaljenosti od cilja“, temeljnih težav in razpoložljivih možnosti, nato pa za spremljanje učinkovitosti izbranih rešitev. Komisija zato države članice poziva, naj bodo pri izvajanju pravil in politik EU pregledne, pri čemer naj za izhodišče uporabljajo portal odprtih podatkov EU¹¹⁴, za komunikacijo, podatke in informacije pa sodobne informacijske tehnologije. To bo Komisiji tudi omogočilo, da svojo podporo prilagodi dejanskemu stanju na terenu.

Komisija je zavezana podpori državam članicam pri izboljšanju izvajanja okoljske politike. Izraz tega so tematski dialogi o pregledu izvajanja okoljske politike in namensko orodje Peer 2 Peer, ki pomagajo pri ocenjevanju težav, izmenjavi dobrih praks in vzajemnem učenju. Kljub temu je za uspešne dialoge z državami potrebno **dejavno sodelovanje regionalnih in lokalnih organov ter drugih zainteresiranih strani**. Potrebne so bolj tematske razprave na vseh ravneh uprave in med njimi, katerih rezultat bi morali biti operativni sklepi, ki jim bodo sledili ukrepi. V razpravah bi se moralo upoštevati morebitno nadaljnje vključevanje okoljskih vidikov v druga področja politike. Komisija je objavila dokumente, ki se lahko uporabijo kot izhodišče, vključno s sporočilom o čistem zraku (2018)¹¹⁵, delovnim dokumentom o kmetijstvu in vodi (2017)¹¹⁶, akcijskim načrtom za naravo, ljudi in gospodarstvo¹¹⁷ ter poročili za zgodnje opozarjanje o ponovni uporabi/recikliranju odpadkov¹¹⁸.

Komisija države članice poziva, naj ukrepajo na podlagi ugotovitev pregleda izvajanja okoljske politike, poročila za posamezne države pa uporabijo kot podlago za nadaljnjo razpravo. Države članice se spodbuja tudi k nadaljevanju dela na področju izvajanja okoljskih predpisov, da bi državljanom zagotovili boljše okoljske rezultate, zaščitili njihovo zdravje ter ublažili in izravnali obremenitve na okolje, ki povzročajo stroške našim družbam in gospodarstvu.

Dobro okolje je skupno sredstvo ljudi v EU, tako sedanjih kot prihodnjih generacij, ter predstavlja ključno podlago za druge družbene in gospodarske dejavnosti. EU je vzpostavila obsežno okoljsko zakonodajo, s katero želi zagotoviti, da je zrak mogoče dihati, da je voda varna za uporabo, da je naša hrana zdrava za uživanje, da so stvari okrog nas varne za uporabo ter da se onesnaževanje zajezi. Ti standardi so dobri le, če se učinkovito izvajajo. Dejansko izvajanje je v naših rokah, ne glede na to, ali ukrepamo v javni sferi ali zasebno.

¹¹³ Npr. „Kakovost javne uprave – Zbirka orodij za strokovne delavce“ in študija „Značilnosti in uspešnost javne uprave v EU-28“.

¹¹⁴ Evropska komisija, [Portal odprtih podatkov EU](#).

¹¹⁵ [COM\(2018\) 330](#).

¹¹⁶ [SWD\(2017\) 153 final](#).

¹¹⁷ [COM\(2017\) 198](#) in [SWD\(2017\) 139](#).

¹¹⁸ Evropska komisija, [Poročilo o izvajanju zakonodaje o odpadkih, vključno s poročilom za zgodnje opozarjanje](#).